

Publications of Mr. Dipankar Mondal
Department of Sanskrit
Chatra Ramai Pandit Mahavidyalaya

SI No.	Title of Paper	Name of Journal	Year of Publication	ISSN Number	Is it UGC Care Listed
1	पण्डितराजजगन्नाथसम्बन्धं लवङ्गीवृत्तान्तम् - एकः विमर्शः	निवन्धमाला	2023	2277-2359	YES
2	पण्डितराजजगन्नाथकृतगङ्गालहर्याः माहात्म्यनिरूपणम्	Jahnavi Sanskrit E- journal	2021	0976-8645	NO
3	राजशेखरकृतकपूरमञ्जरीसट्टकस्य स्त्रीचरित्रसमीक्षणम्	"शोधसमीक्षा" (National peer reviewed referred journal)	2021	2249-5045	NO
4	संस्कृतनाटके भाषावैचित्र्यम्	Jahnavi Sanskrit E- journal	2019	0976-8645	NO

UGC Care Listed Journal

ISSN:- 2277-2359

निबन्धमाला

परिसरस्य वार्षिकशोधपत्रिका

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः ललितकुमारसाहुः, निदेशकः

सम्पादकः

आचार्यः का. इ. मधुसूदनः

सहसम्पादकः

डा. के. विश्वनाथन्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(राष्ट्रीयमूल्याङ्कनप्रत्यायनपरिषदा A++ श्रेण्या प्रत्यायितः)

गुरुवायूर्-परिसरः

पुरनाट्टकरा, तृशूर, केरलम् - 680551

त्रयोदशं पुष्पम्

वर्षम् - 2022-23

विषयसूची/INDEX			
S. No	Name of the Author	Name of the Article	Page Number
संस्कृतम्/SANSKRIT			
1	डा.राजीवः पि.पि	प्राचीनभारते कृषिविज्ञानम्- व्याकरणमहाभाष्यात् लभ्यमानाः सूचनाः	01
2	डा.हरिनारायणः मनुकुलतिल्लात	देवतायाः शरीरं ज्योतिषञ्च	10
3	डा.विन्दुश्री के.एस्	श्रीशङ्कराचार्यमते स्तोत्रसंस्कृतिः	16
4	डा.डि.वेणुगोपालरावः	चाणक्यवाकप्रबन्धनसंस्कृतेर्विचारः	22
5	डा.सन्तोषः सि.आर्	अद्वैतदर्शने प्रतिपादितः तम इति प्रतीकः	36
6	डा.नेपालदासः	अद्वैतवेदान्ते वङ्गीयानां योगदानम्	45
7	डा.हरिकृष्णन् वि.पि	धर्मशास्त्रं तथा प्राचीनभारतीयशिक्षा च	51
8	डा.सुधीशः ओ.एस्	नित्यदोषसमीक्षा	56
9	डा.के.रतीष्	महाभारते नृपांशग्रहणस्य सामान्यतत्त्वानि	68
10	डा.दीपङ्करमण्डलः	पण्डितराजजगन्नाथसम्बन्धमं लवङ्गीवृत्तान्तम् - एकः विमर्शः	75
11	डा.वि.बालाजि	भगवतः श्रीकृष्णस्य अवताररहस्यविचारः	84
12	डा.विजयराघवन् ओ.आर्	विशिष्टाद्वैतमतेन विध्यर्थनिरूपणम्	95
13	डा.गिरीष् एम्.पि	वृष्टिसूचना	103
14	डा.रेनिलदेवः एम्.आर्	शुक्लयजुर्वेदे भूतकाललकारार्थविचारे उवटमहीधरयोः मतभेदः - कश्चन विचारः	110
15	डा.जस्टिन् पि.जि	सुन्दोपसुन्दोपाख्यानम् इति भट्टपादप्रबन्धस्य साहित्यमध्ययनम्	117
16	डा.ईश्वरन् इ.आर्	वृष्टौ वाराहीविचिन्तनम्	125
17	डा.सोमनाथसेनापतिः	रसेन एधते चित्तचमत्कृतिः	133
18	डा.गणेशकृष्णभट्टः	वास्तुशास्त्रे वज्रलेपविधिः	141
19	चन्दन् मुखर्जी	अर्चावताररहस्यम् - एकमध्ययनम्	147

पण्डितराजजगन्नाथसम्बन्धम् लवङ्गीवृत्तान्तम् – एकः विमर्शः

डा. दीपङ्कर-मण्डलः

सहायकाचार्यः, छत्ररामै पण्डितमहाविद्यालयः,

वङ्कुरा, पश्चिमवङ्गदेशः

कुञ्चिकापदानि

किंवदन्ती, यवनरमणी, जातिच्युतः, लवङ्गी, गङ्गालहरी।

शोधसारः

पण्डितराजजगन्नाथः काव्यशास्त्रस्य, वैयाकरणशास्त्रस्य, न्याय-वेदान्त-मीमांसायाः पण्डितः आसीत्। संस्कृतकाव्यशास्त्रेतिहासे जगन्नाथस्य पाण्डित्यं यथा सर्वत्रासीत् तथैव तस्य जीवनवृत्तान्तं पण्डितानां, विदुषां, जिज्ञासुपाठकानाम् अत्याग्रहोत्पादकः विषयः भवति। पण्डितराजस्य समग्रजीवनं बहुकिंवदन्तीभिः परिपूर्णमस्ति। यथार्थप्रमाणाभावे पण्डितराजस्य जीवनस्य वृहदांशः कल्पनाप्रसूतैव। तासु किंवदन्तीषु लवङ्गीसम्बन्धा किंवदन्ती सर्वजनप्रसिद्धा। लवङ्गीविषयमाश्रित्य यथा समर्थनः दृश्यते तथैव प्रवलविरोधी-तापि परिलक्ष्यते। अतः सत्यासत्यविषयमधिकृत्य लवङ्गीसम्बन्धं प्रकृततथ्यमुपस्थापनार्थं विविधग्रन्थानामनुशीलनेन कार्यमिदं प्रस्तूयते मया।

उपोद्घातः

पण्डितराजजगन्नाथः समग्रसंस्कृतसाहित्याकाशे देदीप्यमाननक्षत्रमण्डलेषु चिर-भास्वरः भवति। काव्यशास्त्रपरम्परायाम् अन्तिमाचार्यरूपेणापि पण्डितराजजगन्नाथः प्रसिद्धः सर्वशास्त्रज्ञः मौलिकचिन्तनक्षमश्च भवति, येन संस्कृतकाव्यशास्त्रे नूतनदिग्दर्शनं सम्पादितम्। तत्रभवतः पण्डितराजस्य जन्मः तैलङ्गब्राह्मणपरिवारे अभवत्¹। पेरुभट्टः आसीत्तस्य जनकः, माता च लक्ष्मीदेवी²। पण्डितराजेन तस्य ग्रन्थमध्ये परमादरेण माता-माता-पिताविषयकतथ्यं प्रदत्तम्। यद्यपि मातुर्नामविषये कोऽपि सन्देहः नास्ति, परन्तु

¹ प्राणभरणम्, ५३

² रसगङ्गाधरः, १/३